

HALLAND

Studiecirkeln

I en studiecirkel bestämmer deltagare och cirkelledare tillsammans studiernas inriktning. Det är bra att redan i början diskutera hur ni tycker att arbetet bör gå till, hur ofta ni vill träffas och vilket arbetstempo ni önskar hålla.

Första sammankomsten presenterar ni er förstås för varandra i cirkeln, antecknar varandras namn, adresser och telefonnummer. Berätta varför ni har valt just denna cirkel och vad ni väntar er av studierna.

I en studiecirkel som fungerar bra är alla aktiva i arbetet. Ta gärna upp och diskutera hur ni kan arbeta tillsammans så att alla kommer till tals. Kan ni läsa mellan sammankomsterna eller utföra något annat arbete då? Ni kan t.ex. dela upp mellan er att ta reda på faktauppgifter som inte finns med i boken.

Bläddra igenom studiematerialet tillsammans. Läs innehållsförteckningen och försök att få en uppfattning om innehållet. Bestäm vilka avsnitt som förtjänar en grundlig behandling och välj ut diskussionsfrågor som intresserar er! Nöj er inte med studiehandledningens förslag till diskussionsfrågor, utan formulera egna frågor som kanske passar bättre till den inriktning ni vill ge studierna.

Ett förtydligande när det gäller registret i grundboken: om det står t.ex. s 25f, så betyder det s 25 och 26 (f = följande sida); om det står s. 25ff, så betyder det s 25 och minst två sidor som följer direkt efter den (ff = flera följande sidor). Detta sätt att göra sidhänvisningar används för att spara utrymme. Kursiverad sidhänvisning markerar att på just den sidan finns det mest att läsa om registerordet.

Tilläggsmaterial

Boken Halland ger en översiktlig bild av landskapet. Cirklar som vill studera Halland mer

ingående ur olika synvinklar kan ha stor nytta av att skaffa kompletterande litteratur. Se litteraturlistan s. 124. Det går att beställa böcker vid alla kommunala bibliotek.

Vill ni läsa skönlitteratur med anknytning till Halland? Skönlitteraturen kan ibland säga mer än en faktatext om hur det verkligen är att bo och leva i en särskild del av landet. Ta gärna del av texter i böcker av författare som August Bondesson, Walter Dickson, Elsa Grave, Alf Hambe, Albert Olsson, Astrid Pettersson och Ingela Strandberg. Be också biblioteket om fler tips. Kanske kan ni turas om att göra korta inledningarna om det ni läst.

Kartor över Halland kan berika studiearbetet mycket, både detaljerade kartor och översikt-kartor. Utnyttja dem som finns i boken och skaffa åtminstone en gemensam karta i större skala till cirkeln. Många ortsnamn nämns i texten och det kan vara spännande att följa ett beskrivet skeende på kartan. En detaljerad karta har ni också stor nytta av om ni planerar en resa som avslutning på studiearbetet.

Det är intressant att följa lokalpressen: se s. 7 i boken. Via det som skrivs i tidningarna kommer ni i närkontakt med vad som händer i landskapet även om cirkeln pågår i en helt annan landsända. Enklast gör man det förstås via Internet. En annan möjlighet är att korttidsprenumerera på en tidning, t.ex. medan cirkeln pågår och dela på kostnaderna. Lokaltidningar på webben kan ni t.ex. läsa på adresserna www.hn.se/ (Hallands Nyheter), www.hallandsposten.se/

(Hallandsposten) och www.norrahalland.n.se/ (Norra Halland).

Ta gärna del av kommunernas information och turistinformation, som ofta är välgjord och sakligt intressant. Om några i cirkeln har tillgång till Internet kan ni dela på att göra de sökningar mellan sammankomsterna som ger er de tilläggsinformationer ni vill ha. Exempelvis

kan ni den vägen få fram fakta om näringslivet i Halland och mängder av turistinformation. Här är några hemsidor att börja söka på:

www.hallandsturist.se, HallandsTurists hemsida, är en bra sida att börja på. Här finns information om kommunerna och de lokala turistbyråerna, möjligheter att gratis beställa kartor och broschyrer, kolla evenemang och aktiviteter. Det går också att skriva till Box 68, 301 03 Halmstad eller ringa 035-10 95 60.

www.hallmus.se är Läns museet Halmstads och www.lansmuseet.varberg.se är Läns museet Varbergs hemsidor med information om utställningar, program visningar, arkiv m.m.

www.n.lst.se är adressen till hemsidan för Länsstyrelsen i Hallands län. Där finns information om länet och länsstyrelsen och dess verksamhet när det gäller t.ex. miljö, näringsliv och samhällsplanering.

www.kommunnamnet.se ger riklig information om bl.a. näringsliv och turism i var och en av de sex kommunerna i Halland (se kortfakta s. 7)

En resa i Halland

Tänker ni avsluta studierna med att resa runt i Halland, så har ni god hjälp av kapitlet "Hela långa Halland" när ni planerar resan. Vad behöver ni förbereda? Vad vill ni se, vilka miljöer har ni blivit särskilt intresserade av?

Behöver ni skaffa informationsmaterial? Hur ska ni åka dit? Måste ni kontakta folk i förväg för att kunna göra bra studiebesök? Vad kostar alltsammans? Vem tar reda på vad?

När ni slutar

I slutet av er studiecirkel är det värt att diskutera hur arbetet har fungerat. Motsvarade cirkeln era förväntningar? Skulle ni vilja lägga upp en annan cirkel annorlunda? Vad anser ni om boken? Skriv gärna till "Redaktören för landskapsstudier, Bilda Förlag, Box 42 053, 126 13 Stockholm" eller e-posta till bo.tynderfeldt@bildaforlag.se och berätta om cirkelarbetet och hur ni tycker att boken kan förbättras!

Vill ni fortsätta studierna med en annan landskapsbok eller skulle ni vilja pröva på något nytt ämne?

FRÅGOR ATT SAMTALA OM

Natur på människans villkor

- "Vi har den natur vi förtjänar." Diskutera biologens uttalande på s. 9-10 i boken. Hur många tror ni är medvetna om sammanhangen som han pratar om? Anser ni att det finns någon gräns för hur hårt vi människor bör kunna omvandla naturen för att tjäna våra syften? Var går i så fall den gränsen för er?
- Hur kunde, enligt er mening, skandalen med tunneln genom Hallandsåsen ha undvikits?
- Är alla i studiecirkeln införstådda med hur istidsformationer som Fjärås bräcka bildades?
- Vilka är de största skillnaderna mellan landskapsbilden i Halland på vikingatiden, under 1800-talet och idag?
- Hur försökte man åtgärda olyckliga konsekvenser av alltför omfattande skogsröjning och avverkning för drygt hundra år sedan?
- Vilka positiva och negativa följder kan ni föreställa er blir följderna av att våtmarker idag nyanläggs på många håll?
- Jordbruken i Halland blir allt större och mer rationellt producerande. Vilka blir följderna för naturen?
- Vilka av alla växt- och djurnamn som nämns i kapitlet är nya för er? Slå gärna upp dem i en bra flora-, fauna-, fågelbok. Vad tycker ni det betyder för helhetsupplevelsen av naturen att känna igen växter och djur och kunna artnamnen?
- Vilka djur och växter hör särskilt mycket ihop med vissa naturtyper i Halland?
- Vilka tycker ni är de värsta konsekvenserna av den övergödning som mark och vatten utsätts för? Hur kan naturen skyddas bättre?
- Läs om följderna av att skogsbruket blir alltmer ensidigt produktionsinriktat. Har några idéer om hur skogsvården borde förbättras?
- Kalkning av vattnet ger positiva effekter på djurlivet. Finns det några avigsidor? I Ätran bedöms kalkningen som direkt lönsam genom de positiva effekterna på laxfiske och turism. Är det bara i sådana fall som pengar bör satsas på kalkning? Ska naturen med andra ord vara lönsam för att vi ska avsätta

pengar att värna den, eller har naturskyddet ett värde i sig? Skulle ni t.ex. vara beredda att betala mer skatt, om ni visste att dessa pengar öronmärktes för en mer intensiv naturvård?

- Kan ni ge andra exempel än försärlan på djur- och växtarter som gynnas av människans närvaro?
- Minns ni larmrapporterna om bottendöd och säldöd före valet 1988? Påverkades ni i er inställning till miljöfrågor, storjordbruk och bilism?
- Summera tillsammans vilka årsbundna processer som ligger bakom alg tillväxt och bottendöd i Kattegatt?
- Har ni varit med och sett mängder av vår- eller höstflyttande fåglar på någon plats som t.ex. Morups Tånge? Hur upplevde ni det i så fall?

Hallands historia

- Fornminnena Hagbards galge och Lie gravfält är nog de mest imponerande i Halland. Vilka fornminnen sätter ni främst i ert eget landskap? Vad är det som lockar människor att besöka sådana platser?
- Vill ni läsa mer om Hallands forntid? Fråga om litteratur på biblioteket eller kontakta Läns museet Halmstad för lästips.
- Läs om hur jordbruket förändrades i Halland från 1000-talet och framåt. Vilka förändringar bedömer ni vara viktigast?
- Av Bockstensmannens dräkt kan man dra vissa slutsatser om vem han var. Är det lättare gjort för en medeltidsmänniska än för någon som levde t.ex. på 1800-talet tror ni?
- Städerna i Halland har flyttats åtskilliga gånger. Vilka orsaker tror ni var vanligast?
- Hur förändrades böndernas ställning i förhållande till adelns i Halland från mitten av 1500-talet och framåt (se registret)?
- Var det mer fördelaktigt än negativt för bönderna i Halland att bli svenskar i stället för danskar? Hur tror ni den svenska statsledningen resonerade när man skulle försöka göra svenskar av danska hallänningar?
- Vilket intresse kan Karl XII ha haft av att främja Lasse i Gatans sjöröveri?

- Vilka tankebanor hos upplysningstidens tänkare var nya jämfört med tänkesätten i det förflutna?
- Vilka faktorer låg främst bakom välståndsutvecklingen för de självägande bönderna fram till slutet av 1800-talet? Vilka synpunkter har ni på hur den ökande produktionen fördelades mellan olika grupper på landsbygden?
- Vilka intryck tycker ni bonadsmålningarna ger av livet på landsbygden förr?
- Om ni försöker sammanfatta utvecklingen in å 1900-talet i ert eget landskap lika kort som på s. 70-71, vilka blir då de mest påfallande skillnaderna jämfört med vad som hände i Halland?

Halland – Sveriges badbalja

- Diskutera varför källor förr ofta var sägenomspunna.
- Läs om hur synen på tvättning, bad och friluftsbad har förändrats. Minns ni hur gamla släktingar tänkte om detta?
- Vad tror ni det var som lockade människor att ta del i gamla tiders kurortsliv?
- Badorterna växte fram under 1900-talet. När besökte ni själva första gången en svensk badort? Vilka minnen är starkast hos er?
- Badsemester för gemene man blev verklighet från 1930-talets campingliv och framåt. Vad har utvecklingen från cykel, tält och stormkök till husvagnar och husbilar betytt för hur man upplever campinglivet tror ni? Vad finner ni själva mest lockande och frånstötande med detta sätt att semestra?
- Hur kan behoven hos dem som bor permanent vid kusten på bästa sätt jämkas samman med sommargästernas tycker ni? På vilka punkter ser ni att det kan bli intressekonflikter?
- Vilka fördelar och nackdelar kan det ha för en kustkommun att satsa hårt på badturism i stället för t.ex. tillverkningsindustri?

Hela långa Halland

- Vad är en sevärdhet för er? Vilka typer av sevärdheter intresserar er mest – sådana med anknytning till natur, historia, kultur eller näringsliv?

- ❑ Kungsbacka är en pendlarstad. Försök att kort sammanfatta för- och nackdelar med att vara pendlare.
- ❑ Radiostationen i Grimeton har nyligen blivit det trettonde svenska världsarvet. Läs gärna mer om världsarven på Riksantikvarieämbetets hemsida www.raa.se/varv/index.asp. Vilka fördelar kan ett kulturminne få genom en sådan "utnämning"?
- ❑ "Bordtennis, lax, öl och brännvin gjorde Falckenberg känt", sa en f.d. kommundirektör i staden. Försök att på liknande sätt sammanfatta vad som borde göra de andra halländska städerna kända.
- ❑ Alf Hambe valde landsbygdslivet framför storstaden. Vilka fördelar respektive avigsidor tror ni det kan ha för en författare att bo på landet jämfört med att bo i en storstad? Skulle ni själva vilja eller ha velat ha ett yrke som möjliggjorde ett friare val av bosättningsort?
- ❑ Hur reagerar ni inför målningen på s. 110? Jämför gärna med andra verk av Halmstadgruppen i en konstbok eller vid ett besök i Läns museet Halmstad eller Mjellby konstmuseum.
- ❑ Både Varbergsmålarna och Halmstadgruppen bemöttes avogt av en oförstående samtid. Är det ett vanligt öde för goda konstnärer tro ni, och vad kan det i så fall bero på?
- ❑ Gruppen Roxette från Halmstad är ett exempel på en ny "exportvara" i vår tid. Kan ni ge andra exempel på svensk export som inte fanns när ni var unga?
- ❑ Tror ni att det påverkar invånarnas känsla för sin kommun på något sätt när den som Hylte är delad mellan två landskap? Hur i så fall?
- ❑ Borgmästare Axel Malmquist satte i hög grad sin prägel på Laholm. Finns det städer i era hemtrakter som på ett motsvarande sätt formats av en enskild person?
- ❑ Vilka av namnen på kulturpersoner i kapitlet var nya för er? Fick ni lust att ta reda på mer om någon av dem?
- ❑ Kapitlet har berättat om många museer i Halland. Vilka väckte störst intresse hos er?
- ❑ Vad vill ni helst hinna se och uppleva i Hallands fem städer under en resa?

Bilda Förlag, Box 42 053, 126 13 Stockholm,
 Tel. 08-709 04 00
 Får kopieras fritt
 ISBN 91-574-7835-X

BILDA FÖRLAG